

1988, 6. září – Sdělení VONS č. 795 „Jaroslav Popelka odsouzen“ o rozsudku Městského soudu v Brně odsuzujícím Jaroslava Popelku pro trestný čin pobuřování k nepodmíněnému trestu odnětí svobody a o odvolání Jaroslava Popelky i prokurátorky proti rozsudku.

Městský soud v Brně, jehož senátu předsedala Marie Maříková, uznal v hlavním líčení konaném dne 2. 9. 1988 Jaroslava Popelku, dvaatřicetiletého mistra odborného výcviku z Brna, vinným spácháním trestného činu pobuřování a odsoudil ho k osmi měsícům nepodmíněně se zařazením do I. NVS a dále k trestu propadnutí věci.

Jak jsme již oznámili (viz naše sdělení č. 779 a 794),¹ byl Jaroslav Popelka obviněn z trestného činu pobuřování podle § 100 odst. 1a a 3a trestního zákona proto, že na České ulici v Brně dne 14. 4. 1988 a potom znovu dne 17. 6. 1988, tedy už jako obviněný a po propuštění z vazby, rozdával letáky podepsané jeho jménem, v nichž vyzýval ke skutečným reformám; v letáčích se odvolával na M. Gorbačova a jeho reformní úsilí, domáhal se demokratizace Národní fronty a odchodu nejvyšších funkcionářů z politické scény; vybízel spoluobčany k pokojným manifestacím. Při zadržení mu byly zabaveny transparenty, s nimiž chtěl manifestovat, mezi nimi i portrét M. Gorbačova. Na tyto předměty se nyní vztahuje trest propadnutí věci.

Prokurátorka Marie Mašková navrhovala podmíněný trest při spodní hranici zákonné sazby. Obhájce poukázal na to, že Jaroslav Popelka nezpochybňoval stávající politický systém a vedoucí úlohu KSČ. Že žádal jen jeho demokratizaci. Jaroslav Popelka prohlásil, že pokud bude propuštěn na svobodu, bude dále pokračovat ve svých protestech, neboť to považuje za společensky žádoucí. Bude-li odsouzen, zahájí hladovku, kterou skončí, až vedení strany a státu odejde z politického života a uvolní místo lidem, kteří nejsou zdiskreditováni dosavadní politikou.^a

^a Pod textem sdělení byla uvedena poznámka redakce Informací o Chartě 77: „Podle dodatečné zprávy Jaroslav Popelka dne 2. 9. 1988 hladovku skutečně zahájil.“

Soud posoudil skutek, jehož se Jaroslav Popelka dopustil, odlišně od obžaloby, a to sice jako trestný čin pobuřování, avšak pouze podle odst. 1a § 100 tr. zákona a v zákonné sazbě tohoto ustanovení (od 6 měsíců do tří let) vyměřil trest osmiměsíční, ale na rozdíl od návrhu prokurátorky nepodmíněný.

Jaroslav Popelka i prokurátorka podali proti rozsudku odvolání. Žádost J. Popelky o propuštění z vazby soud zamítl.²

Rozsudek nad Jaroslavem Popelkou, jakož i celé trestní stíhání proti němu, považujeme za vážné porušení práva na svobodu projevu. Je navíc zřejmé, že svými postoji a jednáním nenaplnil nezbytnou subjektivní podmínku trestného činu pobuřování, a to nepřátelský vztah ke společenskému a státnímu zřízení.

Informace o Chartě 77, r. 11, 1988, č. 16, s. 12.

POZNÁMKY

¹ Dokumenty č. 783 a 798. K případu viz dále sdělení VONS č. 799 a 817, dokumenty č. 803 a 821. K dalším postihům Jaroslava Popelky za rozšiřování letáků viz sdělení VONS č. 822, 853, 862, 868, 889, 980 a 1002, dokumenty č. 826, 857, 866, 872, 893, 984 a 1006. Dále viz zrušené sdělení VONS č. 833, dokument č. 837.

² V odůvodnění rozsudku vneseného 2. 9. 1988 senátem Městského soudu v Brně tvořeným předsedkyní JUDr. Marií Maříkovou a soudci Janem Skošovským a Karlem Kalinou bylo mj. uvedeno: „Z výsledků dokazování provedeného v hlavním líčení soud zjistil, že obžalovaný v blíže nezjištěné době od roku 1982 se začal věnovat psaní různých článků. Většinou opisoval texty uveřejněné v novinách a časopisech s tematikou správné výživy, jógy. Od března roku 1987 psal obžalovaný různé články, ve kterých se zabýval otázkami světové ekologie, politického uspořádání poměrů ve světě, otázkami přestavby v SSSR i u nás. Uvedené texty rozepisoval na psacím stroji v počtu několika desítek kopií, rozesílal je svým známým se žádostí o jejich stanovisko. Tyto texty pak posílal i redakcím novin a časopisů, např. do Rudého práva, Rovnosti, Signál[u] apod., osobám, které osobně neznal, a nakonec je rozdával i náhodným chodcům v Brně. Jednání, kterého se obžalovaný dopustil v roce 1987, bylo nejprve kvalifikováno jako trestný čin výtržnictví, kde probíhalo vyšetřování odborem vyšetřování VB MS SNB Brno a usnesením městského prokurátora v Brně ze dne 23. 12. 1987 pod sp. zn. 2 Pv 885/87 byla věc podle § 171 odst. 1 trestního

řádu posouzena jako přešupek podle § 19 z. č. 60/1961 Sb. a postoupena KOVP [Komise pro ochranu veřejného pořádku] ONV Uherské Hradiště k projednání. Komisi pro ochranu veřejného pořádku MNV ve Strání, okr. Uherské Hradiště, bylo dne 4. 3. 1988 rozhodnuto, že se obžalovaný dopustil přešupku podle § 19 přešupkového zákona a bylo mu vysloveno napomenutí.

Již v době vyšetřování trestného činu výtržnictví vypracoval obžalovaný dne 8. 11. 1987 článek s názvem ‚Kdo šlape v Československu na brzdu?‘, který rozesílal svým známým s upozorněním, že bylo proti němu zahájeno trestní stíhání. Za několik dnů nato, dne 20. 11. 1987, napsal a rozmnožil další článek s názvem ‚Výzva k Českoslovákům!‘. Obsahem obou těchto článků je jednostranná a do značné míry naivní kritika současného společenského a státního zřízení a utopické návrhy na jeho změnu.

Počátkem roku 1988 začal obžalovaný koncipovat další text s názvem: ‚KSČ – hybná síla nebo překážka v pokroku?‘ V tomto článku hrubým způsobem napadl vedoucí úlohu KSČ v naší společnosti, obviňuje obecně členy KSČ a její vedoucí představitele, že jejich vinou socialismus v naší zemi nemohl prokázat svoje přednosti. Tento článek obžalovaný rozmnožil na psacím stroji v počtu asi 1500 kopií, které poštou rozeslal svým známým a jiným osobám, zaslal je do redakce několika novin a časopisů a převážnou část rozdával osobně v ranních hodinách dne 21. 3. 1988 na nádraží ČSD a ČSAD v Uherském Brodě. Následujícího dne 22. 3. 1988 v dopoledních hodinách rozdával uvedené texty na ulici České v Brně, kde je nabízel kolemjdoucím občanům. V následujících dnech od 8. do 10. 4. 1988 vyhotovil ve svém bydlišti v obci Strání, č. 22, okr. Uherské Hradiště, dalších 800 kopií uvedeného článku, které dne 11. 4. 1988 přivezl do Brna. Rozhodl se, že texty bude opět rozdávat na několika místech na ulici České v Brně, a to v době od 14:30 hod., kdy se zde koncentruje nejvíce lidí. Vzhledem k tomu, že na činnost obžalovaného byli v té době upozorněni občany příslušníci VB, byl obžalovaný zadržen a posléze vzat do vazby. Dne 30. 5. 1988 pak byl obžalovaný z vazby usnesením krajského prokurátora v Brně propuštěn na svobodu.

Obžalovaný přesto, že byl při propuštění z vazby upozorněn, aby se podobné činnosti nadále zdržel, bezprostředně po propuštění na svobodu si od nezjištěné osoby vypůjčil psací stroj a ve svém předchozím bydlišti v obci Strání v době od 8. do 13. 6. 1988 napsal a rozmnožil další text na formátu A5 v celkovém množství asi 2000 kusů. V tomto letáku opětovně napadá vedoucí úlohu strany, vyzývá k demonstracím. Za tímto účelem vyrobil 5 kusů transparentů s různými hesly a připravil archy papíru, latě a křídly pro eventuální zhotovení a napsání dalších hesel a nasočů [?]. Transparenty, letáky a další pomůcky 14. 6. 1988 umístil do úschovny zavazadel ČSD v Brně na hlavním nádraží. Dne 15. 6. 1988 v dopoledních hodinách pak obžalovaný vyzvedl věci z úschovny a odešel do prostoru Česká a Solniční v Brně, kde před hotelem Avion kolem 9:00 rozdával letáky mezi náhodné chodce. S tím mu pomáhal neznámý a dosud nezjištěný mladík, který od něj převzal větší počet letáků a tyto rozdával v prostoru před

bufetem na České ulici. Vzhledem k tomu, že nikdo z kolemjdoucích neprojevil zájem zúčastnit se průvodu, nebyly obžalovaným zhotovované transparenty a pomůcky použity. Na opětovné upozornění občanů byl obžalovaný znovu zadržen a posléze vzat do vazby.“ V odůvodnění rozsudku bylo dále uvedeno, že společenská nebezpečnost J. Popelky je zvyšována jeho „zcela nekritickým“ postojem k vlastnímu jednání, četností „útoků“ a délkou „protispolečenského jednání“. ABS, vyšetřovací spis k případu Jaroslava Popelky, sign. V 14761.